

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre.....	16 kor.
Negyedévre.....	4 „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre.....	20 kor.
Negyedévre.....	5 „
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre.....	24 kor.
Negyedévre.....	6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, június 24.

Egy választás következményei.

(—a.) Nagyvárad társadalma még mindig a szombati izgalmas tanító-választás hatása alatt áll, annak következményeit mérlegeli s okait fürkészi.

A hatás, melyet ez a választás a közönség különböző rétegeiben előidézett, nagyon különböző; de azt konstatahatjuk, hogy örömet, megnyugvást nem keltett sehol, még a diadalmas táborban sem.

Hiába is szepiténők, be kell vallani, hogy ez a választás az iskolaszék konzervatív elemeire, kik eddig ott döntő befolyással bírtak, megdöbbentő vereséget hozott. Tizenöt jelöltjük közül négy-öt jutott be, azok is csak a liberális, vagy inkább radikális elemek támogatásával.

De nemcsak a bukott pártot, vagy inkább széthúzó frakciókat érte helyrehozhatatlan kudarc, hanem éppen olyan súlyos vereséget jelent ez magára az iskolaszéknek, melynek anélkül is mérhetetlenül sokat árt a feltüzelt felekezeti és pártszenvedély.

Tegnap már kifejtettük, hogy ahány idegent választott be az iskolaszék, ugyanannyit kell elbocsátani az évek óta alkalmazott helyettesek közül. Tehát a leg-

enyhébb számítás szerint négyet a nők, hármat a férfiak közül és ezeken kívül az összes óradókat. Emellett azonban a többiek helyzete is teljesen bizonytalanná vált.

Ezek a kisegítők évek óta működtek az iskolaszék teljes megelégedésére. Mindannyinak működését eredményesnek, dicséretesnek, jelesnek tüntette fel a hivatalos jelentés, oklevelük szintén jeles és kitünő (egyiknek, aki öt év óta működik, polgári iskolai képesítése is kitünő); — ezeknek a mellözése tehát igazi veszteséget jelent a tanügyre. Várhat-e aztán lelkes, odaadó működést az iskolaszék jövőre a helyettesektől, ha működésüket így honorálja?

Ezzel szemben alig nyújt kárpótlást az idegenből hozott új tanerők nagy csapata, kiknek képesítése a hivatalos kimutatás szerint elégséges, működése kielégítő, sőt van közöttük olyan is, aki tíz év alatt nem tudta letenni a neki előírt vizsgálatot s e miatt helyzete előbbi intézeténél tarthatatlanná vált.

Ugyis elég baj, hogy az életben a protekció többet ér a legkitünőbb bizonyítványnál, de mélyen elszomorító, hogy most az iskolaszék mutat példát erre.

Mint egy-egy ilyen nagy vereségnél történni szokott, most is megindultak a rekriminációk a sajtóban is, a közönségnél is, hogy ki vagy mi az oka minden-

nek. Aki érzi, hogy hibás, most szeretne bűnbakot állítani maga helyett. Egyik helybeli lap annak tulajdonítja e dolgot, hogy a katolikusok — szerinte — egyetlen protestánst vagy más vallást sem vettek fel jelöltjeik közé, pedig erre az ellenpárt (vagyis a protestánsok, zsidók és szabadkőművesek egyesült tábora) fel is szólította őket. Egyik is, másik is valótlanság.

Bizonyosság reá, hogy a bejutott helyettesek közül a protestáns vallásuk csaknem egyhangulag lettek megválasztva, tehát mindkét tábor támogatta őket. Az pedig, hogy a győztes párt egyik korifeusa valami megegyezésfelét ajánlott volna fel valakinek, erős fantáziálás volt.

Ha mélyebben kutatjuk a szombati szavazás okait, kettőre akadunk. Egyiket az iskolaszéknek tavalyi újjáalakításában leljük fel. Tudvalevőleg a múlt évi júliusi városi közgyűlésen összesen 47-en voltak jelen. Néhányan közülük pucst szerveztek és kibuktattak a régi iskolaszéki tagok közül egy tucatot, éppen a konzervatívokat. Másik ok pedig abban keresendő, hogy a szabadkőművesek látván, hogy egymagukban még így is gyengék az iskolaszékben terveik keresztülvitelére, egyesültek a protestánsokkal és zsidókkal és meg kell vallani, oly imponáló és példászerű módon összetartottak, hogy

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Társadalmi problémák és keresztény világnézet.

Giesswein Sándor munkája. Kiadta a Szent-István Társulat. Ára 1 korona 50 fillér.

Korunk inkább mint az előző századok egész sorozata, a vallás jegyében áll. Soha annyit nem támadták a vallást, mint napjainkban, ami annak a kétségtelen tanúsága, hogy a vallás az a legerősebb bástya, amelyet a minden áron rombolni akarók első sorban kívánnak megdönteni.

A támadások dacára a vallás rendületlenül áll: köszikla az, melyen összetörik a támadó fegyver. Azonban ha erősen is áll a vallás meg-inognak egyesek.

Multkor két diák haladt előttem s valami matematikai problémát tárgyaltak. Ugy vettem ki, a másnapi leckéről volt szó; a gimnázium vagy a reáliskola hatodik osztályába járhattak. Az egyik aztán nevetve kettévágta a vitát:

— Nem baj. Majd imádkozom ahhoz az Istenhez, akiben nem hiszek, hogy ne hívjanak ki felelni.

Lehatott tehát a rombolás, a tudatlanság és hitközöny a középiskolai gyerekek közé is, ami már igazán megdöbbentő tünet. Milyen gyümölcs lesz az ilyen — mákvirágokból:

Bölcs és praktikus dolog volt tehát a Szent István Társulat igazgató választmányának az a határozata, hogy hitvédelmi füzetek sorozatát indítja meg a nagyközönség számára. A könnyen megtántorodók hitét védelmezi meg a Társulat e kiadványok által, megannyi fegyvert adva a közönség kezébe a modern stréberek hazugságaival és nagyképi tévtanaival szembe.

A most megjelent első kötet dr. Giesswein Sándor tollából általános áttekintést nyújt a társadalmi kérdésekről s kimutatja, hogy valamennyi kérdésben a helyes megoldást a kereszténység adja meg.

Ismerem személyesen is a jeles szerzőt; hallottam nem egy alkalommal gyűléseken értekezleteken elnökölni, felszólalni. Mindig a társadalmi kérdések megoldása foglalkoztatta elméjét, mindig szívesebben hajlott a közönség

előtt, ugyanis rokonszenvesebb radikális felfogás felé és mégis mindig rendületlenül állott a keresztény alapon. Ami azt mutatja, a szociális kérdés megoldásának módjait felől lehetünk többféle nézetben, a vallás alapjáról még sem kell letérnünk.

Ez a fiatalos hev, mely tudomány és rendületlen vallásosság tükröződnek Giesswein legújabb munkájában is.

A nagyközönség igényeinek megfelelőleg komoly vezércikkyszerűen tárgyalja Giesswein a modern szociális kérdéseket. Alaptétele az, hogy a szocializmusnak keresztény, vallásérkölcsi alapra kell helyezkednie, mert különben megszűnik létezni, elvesztvén létjogosultságát. Foglalkozik ennek megfelelően az individualizmus és szocializmus kérdésével, bemutatja a jelentősebb kollektivisták elméleteket és gyakorlati kísérleteket, különösen a paraguayi jezsuita államot, kimutatja, hogy kereszténység nem alkot ugyan semmiféle gazdasági rendszert, nem is hozott be nemzetgazdasági tételeket, de igenis, minden egyes gazdasági rendszerbe képes erkölcsi tartalmat adni s azt a további tökéletesedéshez vezérelni. »Csak egy dologgal nem fér meg a

A mai naptól kezdve! PFAFF-nál
Valódi Panama kalapok 6 frt. 50 és 10 frt.

abból tanulhatnak jövőre a széthúzó politikai és nemzetiségi csoportokra osztott konzervatív frakciók is.

Más kérdés: lesz-e erre szükség a jövőben?

Mert küszöbön áll immár a községi iskolák államosítása.

Egy héttel ezelőtt az államosítás ügyében megtartott konferencián a községi jelleg megtartása mellett egyik leg-erősebb argumentumnak azt hozták fel, hogy így legalább helyet juttathatunk iskoláinknál a mi polgártársaink fiainak és leányainak. Tagadhatatlanul erős argumentum.

De ha a város iskolaszéke a helybeliek és pedig a helyettesítés által quasi jogot szerzett helybeliek mellőzésével idegeneket hoz a nyakunkra, akkor itt már minden megérett a községi iskolák államosítására.

Ezek után nem is hiszük, hogy ennek a közgyűlésen komoly, számbevehető ellenzéke legyen.

Akik eddig is csak inkább elvi álláspontból elleneztek az államosítást, azok most már legfeljebb elvi deklarációra szorítkoznak, de nem gördítenek valami nagy akadályt annak útjába.

A szombati szavazás tehát végeredményében a helybeli községi iskolák halálcsengellyűje volt.

A kolozsvári iparosok küldöttsége Kossuthnál. A kolozsvári iparosok küldöttsége tisztelgett ma Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszternél Irsai József országgyűlési képviselő és Hevesi az iparos egyesület elnökének vezetése alatt. Tiltakozásukat fejezték ki ama eljárás ellen, melyet a Lipsitz téle küldöttség tanusított.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter megköszönte a hozzá való ragaszkodást és kérte a további támogatásukat.

keresztény szellem és ez a társadalmi igazságtalanság, akár a kollektívizmus, akár az individualizmus leple alatt történjék az.

Négy közkérdést vet ezután boncolóra Giesswein: az egyenlőség, feminizmus, munka és művelődés problémáját. Mindenikre nézve kimutatja, hogy a kereszténység, Krisztusnak az egyház által megőrzött tanítása adja meg a forrongó eszmeáramlatok közt az igazi, a helyes irányt.

Giesswein munkája valóban hézagot pótol. Minden terjedősség nélkül magába tudja ölelni a szociális kérdések legfontosabbjait s meggyőzően vezet reá mindeniknek tekintetében az igazságra. Nincs benne egy fölösleges szó, tömör és mégis könnyed olvasható, rövid és mégis alaposan tájékoztató. A szerző a képviselőház tagjainak ajánlja munkáját, — de a munka maga a legjobban ajánlja önmagát minden művelt embernek, a gondolkodni tanuló fiatalságnak is. Vitatkozik, boncol, eleméz és meggyőz — vége pedig az igazság ha vezérel: ahhoz az igazsághoz, hogy a kereszt edes mindnyájunk, az egész társadalom fejlődésének igazi és egyetlen vezércsillaga.

—r.

A horvát válság. Félhivatalosan jelentik, hogy gróf Pejacsevich horvát bán — dacára a betegsége — Budapestre érkezik. Vele jön Nikolics Vladimir belügyi osztályfőnök és mindketten megjelennek Wekerle Sándor miniszterelnöknél, hogy a horvát válság ügyéről tárgyaljanak a kormányelnökkel.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 24.

Elnök: Návay Lajos.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése s elnöki előterjesztések és irományok bemutatása után

Elnök: Következik a közösügyi kiadásokhoz való hozzájárulás arányának megállapítása céljából kiküldött országos bizottság képviselőházi 10 tagjának megválasztása. Megválasztottak:

Földes Béla, Hoitsy Pál, Mérey Lajos, Nagy Ferenc, Rakovszky István, Szabó Kálmán, Széll Kálmán, Ugron Gábor, Urbanics Ferenc, gróf Zichy Vladimir.

Kossuth Ferenc: Két vicinális vasut felépítéséről szóló törvényjavaslatot terjeszt be.

Kinyomatik, szétosztatik és annak idején napirendre tűzetik.

Következik a vasutas törvényjavaslat.

Elnök: Ki következik?

Jegyző: Popovics Dusan (Nincs itt.) Krassovics György.

Krassovics György: Horvátul szól a javaslat ellen.

Zagorác: Horvátul beszél.

Elnök: Kéri a szót, hogy tartózkodjék a tulságos széleskörű politikai fejtegetéstől.

Zagorác: Folytatja beszédét.

Elnök: Ismételtén figyelmezteti.

Zagorác: Folytatja.

Elnök: Ismételtén kéri, hogy legyen a Ház idejére tekintettel és ne térjen el a tárgytól.

Zagorác: A Ház engedelmét kéri, hogy a tárgytól eltérhessen.

A Ház az engedelmet nem adja meg.

Zagorác: Tovább beszél.

Szünet után

Zagorác befejezi beszédét.

Supiló Ferenc kéri, hogy beszéde egy részét magyarul olvashassa fel.

A Ház az engedelmet megadta.

Supiló Ferenc beszéde közben azt mondja, hogy Horvátországban nem akad becsületes ember, aki a kormány mai programjával a báni tisztet elvállalná.

Elnök: Ezért rendreutasítja Supilót.

Vlad Aurél: Amint voltak gyászmagyarok, fognak akadni gyászhorvátok is.

Szterényi József: Ostoba beszéd.

Elnök: Rendreutasítja Szterényit.

Supiló beszéde további folyamán azt mondja a többi közt, hogy a magyarság piszkos fegyverekkel harcol.

Elnök: Ismét rendreutasítja Supilót.

Supiló beszéde végén határozati javaslatot nyújt be, hogy a kormány vonja vissza a vasutas javaslatokat.

Kovacssevics horvát képviselő beszédét a Ház engedelmével holnapra halasztotta.

A Gazdaszövetség közgyűlése.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület köztelek-utcai palotájának második emeleti dísztermében vasárnap délelőtt 11 órakor közgyűlése volt az Országos Gazdaszövetségnek. A közgyűlést délelőtt 10 órakor választmányi ülés előzte meg, a melyen a választmány tagjainak egyharmadát alapszabályszerűen kisor-

A közgyűlésen az elnöki széket Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, a Gazdaszövetség elnöke foglalta el a következő beszéddel: sojták.

— Amidőn közgyűlésünket megtartjuk, — mondta — első kötelességünk, hogy a vezetőségnek, elnöktársainknak, az igazgatónak és a titkárnak köszönetet mondjunk, mert méltán megilleti őket önfeláldozó fáradozásukért a mi elismerésünk. Különösen méltó arra Bernát István Igazgató, a ki a Gazdaszövetség ügyeit folyton előbbre viszi, becsülést és tekintélyt szerez annak. Örömmel kell kiemelnem az elmúlt év történetéből, hogy tagjaink száma tetemesen megsaporodott. Igen sokan fordultak hozzánk tanácsért, utbaigazításért ügyes-bajos dolgaikban különösen a kisgazdák körül. Midőn ezeket konstátálom, bátran megállapíthatom azt is, hogy a Gazdaszövetség nagy léppel halad előre célja felé. Mert ezek a tények a haladást bizonyítják. Kifejtem röviden, hogy mi volt a célunk akkor, amikor szövetségünket megalakítottuk és mi lesz a célunk a jövőre nézve. A szövetségnek két jelszava van: a munkamegosztás és a tömörülés, a szervezkedés. A munkamegosztás elvét mindig követte a szövetség és szociális térére igyekezett szorítani tevékenységét. Be kell vallanunk, hogy nem értünk el mindig és minden egyes esetben eredményt. Nem elég nagy az érdeklődés, a szövetség tagjai nem kísérik eléggé figyelemmel a vezetőség utasításait. Így például akkor, amikor arról volt szó, hogy ismeretterjesztő felolvasásokkal valósítsuk meg legalább részben feladatunkat, a felolvasások tartására alig jelentkezett valaki a tagok közül. *Nem szabad kicsinyelnünk a szociális kérdéseket.*

A másik szempont, amely beünket vezet, a tömörülés és szervezkedés. Az összes európai államok társadalmi között a magyar a legszervezetlenebb. Ezt a szomorú valóságot azonban nem szabad egyedül a magyar gazdák nemtörődömségének tulajdonítani, mert ami viszonyaink javulása csak akkor következik be, ha a társadalom közreműködésére is számíthatunk. Bizton remélhetjük a sikert, ha azokat a tényezőket keressük, amelyek nemcsak a magyar gazdaközönség összességét kapcsolják össze, de szoros összefüggést teremtenek a társadalommal is. A szervezkedés munkája, annak dacára, hogy a Gazdaszövetség kivette annak munkájából részét, alig haladt előre. Arra kell tehát törekednünk, hogy tejllesszük, erősítsük az eddig való eredményt. Munkánk során idézzük fel gróf Károlyi Sándor emlékét, aki nekünk a szövetség létesítése terén kifejtett, eredményekben gazdag munkája és méltja megjelöli nekünk azt az utat, amelyet követnünk kell. Külsőleg már megörökítettük gróf Károlyi emlékét, amennyiben szobrot emeltünk neki, de igazán csak úgy becsüljük meg, ha követ-

Az érmelléki Kereskedelmi és Ipari Részvénytársaság borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

jük példáját. Ebben a reményben van szerencsém a Gazdaszövetség ezidei rendezését megnyitni.

A percekig tartó éljenzéssel és tapsal fogadott elnöki megnyitó után Darányi Ignác elnök kérésére Bernát István, a szövetség igazgatója bemutatta jelentését az elmúlt év munkájáról. A közgyűlés az igazgatóság jelentését is, a Meskó Pál titkár bemutatta zárszámításokat és az 1907. évi költségelőirányzatot egyhangulag tudomásul vette és a felmentést megadta.

A választások következtek ezután. Megalakították a választmányt, melynek Erőss Rezső is tagja.

A tárgysorozat utolsó pontjaképpen elfogadták a baranyabaksai gazdakör indítványát, amelyben azt kívánta, hogy a községi papokat, tanítókat és jegyzőket részesítsék szociális oktatásban.

UJDONSÁGOK.

* Szirmecsányi püspök elutazása.

Dr Szirmecsányi Pál v. b. t. t., megyés püspök, Brém Lőrinc, szentszéki aljegyző kíséretében tegnap, hétfőn június 24-én a reggeli gyorsvonattal Luzernbe utazott, hol a forró nyári napokat tölti. Ő Excellenciája két hónapot töltött itthon székhelyén s itt tartózkodása jó hatással volt egészségi állapotára, megerősödött; azonban a most már itt uralkodó hőség ártalmára lenne szervezetének s ezért alkalmasabb éghajlat alá utazott. Reméljük, hogy a nyár végén ismét felfrissült erőben tér vissza székhelyére.

* **Kinevezés.** Glac Antal főispán Soós Imre nagyszalontai segédjegyzőt anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki.

* **A sarkadi II. gyógyszerész.** A Sarkadon felállítandó második gyógyszerész ügyével a márciusi közgyűlés foglalkozott, amikor is a vármegye nem véleményezte a gyógyszerész felállítását. Az ügyben a belügyminiszter tegnap küldte le intézkedését a megye közönségéhez. A belügyminiszter a gyógyszerész ügyében meghallgatta a szakközvegeit s ezek, valamint a járási főszolgabíró és a község képviselői alapján szükségesnek találta a második gyógyszerész felállítását engedélyezni. Hogy kié legyen a patika jog, ennek meghatározását a közigazgatási bizottság hatáskörébe utalja a miniszter.

* **A Rét csatornázása.** A réten levő Fácán sor lakosai egy kérvényben mutatnak rá arra a tühretlen állapotra, hogy házuk előtt döglletes pocsolva van állandóan, amely még a közeli többi utcák levegőjét is megfertőzteti s kérték, hogy valamiképpen távolítsa el ezt a pocsolót a város. A mérnöki hivatal a megjelent szemle alapján teljesen igazolva látja a panaszt; a bűzhődt pocsolót az idézi elő, hogy még a városon kívül vezet ez az árok s nincsen kellő lefolyása. Ez alkalommal ajánlja a főmérnök, hogy a tarthatatlan állapotokon akként segítsen a város, hogy a csapadékvíz levezető végleges csatornát Liget-, Temető-, Ferenc-, Téglavető- és Lipót-utcákra készíttesse el most a város. A végleges csatorna 24475 koronába kerülne. Javasolja, hogy ha ez évben nincs fedezet a csatornára, szőlítsák fel a szerződéses házi vállalkozót, hajlandó-e ez évben elkészíteni a csatornát úgy, hogy az 1908. év januárjában kapja meg a költséget.

* **A Bottó hagyaték rendezése.** Bottó Ferenc tudvalevőleg ezelőtt mintegy hat évvel

elhunyt s végrendeletében összes vagyonát egy Nagyváradon felállítandó főiskolára hagyta. A hagyaték legnagyobb része kint levő kölcsönökből állott. Most már rendezve van a hagyaték. A napokban tartották meg a hagyatéki tárgyalást s az összes hagyatéki tárgyon 173,000 korona. A tárgyalást végleg be nem fejezheték, mert a Tomsek Ferenc végrendeleti végrehajtó által felszámított költségeket és díjakat magasaknak találták. A végrendeleti végrehajtó felszámítása a következő: 1902. nov. 1-től 1904. január 24-ig 11,240 kor. 54 fillér; 1904. június 25-től 1906. május 26-ig 20,300 kor., 1906. május 26-tól a hagyatéki eljárás lebonyolításáig 15,537 kor., a végrendeleti végrehajtási díj 1200 korona, összesen 48,277 kor. 54 fillér. Tomsek Ferenc ujabban hajlandó elfogadni részletfizetéssel az első 11,240 koronát s a többi 37,037 korona helyett 25,000 korona általán összeg ellenében teljes kielégítést kijelenteni. — Dus László városi főügyész a tanácshoz tett előterjesztésében javasolja, hogy ezen ajánlatot fogadja el a város. Tomsek Ferenc buzgó, fáradhatlan utánjárásának eredménye, hogy a kölcsönként kintlevő hagyaték befolyt. Ne pereljen a város, mert úgy is elvesztené a pert.

* **Hatósági szemle Csarnóházán.** A gróf Bethlen Aladár birtokát képező csarnóházi erdőket Stern Dezső megvette kihasználás végett s az ehhez szükséges uszató csatornák elkészítésére az engedélyt még nem nyerte meg. A csatorna helyek felülvizsgálatát tegnap foganatosították a megye és a főszolgabíró kiküldöttei, akik a csatornák létesítése tárgyában nem találtak akadályt, miért is annak elkészítését véleményezték.

* **Katonai vendégek Élesden.** Az aktuális katonai éjjeli gyakorlatok az idén nagyobb arányú keretek közt fognak lezajlani. Élesd környékén most tart szemlét erre vonatkozólag egy tábornok, 8 törzstiszt és főtitest segédlettel. A terepek megvizsgálását tegnap kezdték meg.

* **Sárszeg a korcsmák ellen.** Sárszeg községe legutóbb tartott képviselőtestületi ülésén kimondotta, hogy csatlakozik az általános mozgalomhoz, melyet a vármegye községei indítottak az alkohol pusztításai ellen. A képviselőtestület kimondotta, hogy a korcsmákat vasár és ünnepnap zárva tartatja. A határozatot a margitai főszolgabíró tegnap terjesztette be a megyéhez a felebbezésekkel együtt, melyeket az ottani korcsmárosok adtak be.

* **Uj vasut a megyében.** Biharvármegye területe mindinkább alkalmasabbá válik a fokozatos forgalomra. Eddig megközelíthetetlen vagy nagy fáradsággal és idővesztéssel megközelíthető helyek lassanként könnyen megközelíthető helyekké lesznek. Ezeket a forgalom növeléseket nagyrészt magántársulatok idézik elő, melyek különösen az utóbbi időben igen sűrűen vállalkoznak a megye különböző területeinek vasutal való ellátására. Legujabban a megye északi és északnyugoti része van tervbe véve, hogy vasutal lesz felszerelve. Az ez irányban megindult mozgalom élén Csorvassy István, Lornstein Herman és dr Barta Ferenc nagyszalontai közismert egyének állanak. A vasut építésre ők az engedményesek s nagyközönségnek elég garancia a vasuti terv mielőbb való megvalósítására. Az új vasut Csermő állomástól indul ki és Somoskés Barakony, Talpas, Feketebátor, Tulka községek érintésével Nagyszalontáig, honnan folytatólag Mezőgyán, Zsadány, Komádi, Magyaromorog, Mezősas határain át

Beretryóujfaluiig, innen Tépe érintésével Derecskékig fog húzódni. Az elmondottakból láthatjuk, hogy a terv igen nagyarányú s megvalósítása ismerte a vidék gazdasági viszonyait érdekben fekszik minden érintett községnek. A kereskedelmi miniszter most értesítette a megye közönségét, hogy a kérelmezőknek egy évre az előmunkálati engedélyt megadta. Ez értesítéskor felhívta miniszter a megyét, hogy az előmunkálati engedményeseknek mindenben legyenek támogatására.

* **Sikkasztó irnok.** A debreceni rendőrség tegnap távirati megkeresést intézett a nagyvárad rendőrséghez, hogy Nagy Sándor debreceni városi irnokot, ha a városban megjelenne, tartóztassa le. A megkeresésre az szolgáltatott okot, hogy Nagy 2500 korona hivatalos pénzt sikkasztott s ezzel együtt megszökött Debrecenből. A sikkasztó irnok 160 centiméter magas 27 éves nagyszalontai születésű róm. kath. nőtlen ember. Tulhizott, nyírott haju, kékszemű, vastag veres bajuszu, borotvált állu ember, a megszökéskor szürke ruhát viselt.

* **A belényesi tisztújítás.** Belényesben március hó 18-án volt megtartva a tisztújító közgyűlés. A közgyűlés választási eredményét most többen megfelelőbbnek oly indokollással, hogy a választást megelőzőleg a szabályokban előírt 8 nappal előbb nem lett meghirdetve a választás ideje. A felebbezés tegnap érkezett be az alispáni hivatalhoz s a július havi közigazgatási bizottságnak fogja egyik tárgyát képezni.

* **Konyár község a vasutért.** Pár héttel ezelőtt tartották meg a közigazgatási bejárást a Debrecen és Nagyvárad között tervbe vett vasut építése ügyében. Most az érdekelt községeket keresték meg, hogy hozzájárulás fejében törzsrészevényeket jegyezzenek. Konyár község képviselőtestülete, a főszolgabíró elnöklete alatt tanácskozott e tárgyban, s a képviselőtestület elhatározta, hogy a vasutra 80,000 korona névértékű törzsrészevényt jegyez és vesz át. Ha a többi érdekelt község is ily áldozatkészek lesznek, a debrecen-nagyvárad vasut kiépítése mihamarabb biztosítva lesz.

* **Villanyvilágítás Fugyiban.** Sternberg Lázár és társa Fugyi községében villanytelepet készített a fatelepen. A villamosvezeték oszlopait a község tulajdonát kepező körutakra is helyezték el, anélkül, hogy erre a község engedélyét kikérték volna. A község e miatt feljelentést tett ellene s az ügy ennek folytán a kereskedelmi miniszterhez került. A kereskedelmi miniszter tegnap küldte le intézkedését a villamos oszlopok ügyében. A miniszter elrendelte, hogy Sternberg köteles a villamos oszlopokat a jelenlegi helyeiről elvinni, vagy pedig rövid időn belül bemutatni a község engedélyét.

* **Bimbóhullás.** Mélységes gyász költözött a köztisztviselőben álló Jelinek-családra. Mint részvétellel értesülünk, a kis *Jelinek* Pistuka, *Jelinek* Géza városi alszámvevő fiacskája vasárnap reggel meghalt. A kis halott temetése ma, kedden délután 4 órakor lesz.

* **Bosszu-e vagy véletlen?** Elesdről jelenti tudósítónk, hogy szombat este könnyen végzetessé válható gondatlanság történt, amelyről különben még ez ideig az sincs megállapítva, hogy tényleg gondatlanság volt-e. Szombat este 7 óra után Lőschard Nándor adóellenőr feleségével együtt vacsorához ült, mikor egy fegyvergolyó Lőschard elől a tányért, darabokra törve a földre dobta. A lövés a lakással szemben lévő szőlőhegy felől jött s arra is lehet következtetni, hogy az Lőschard-

nak volt szánva. Nincs kizárva azonban az sem, hogy a lövés valamelyik vadász fegyverétől származik s céltűvésztve került az udvarra, hol 10 centiméter távolságnak köszönhető, hogy Löschar testében kárt nem tett. A csendőrségnél feljelentést tettek az ismeretlen lövöldöző ellen.

* **Ismét a reklámpénzek.** Pusztai Tógyer gyapjai lakos lovat hozott be, hogy a nagyvásáron eladja, akadt is rá rögtön vevő, aki reményen felüli jó árt ígért a lóért és pedig 110 koronát. Egy parab 100 koronást azonnal ki is fizetett az eladónak, míg a fennmaradó 10 koronára nézve ígéretet tett, hogy azt majd Gyuláról megküldi neki. Pusztai a jó vásár feletti örömeiben bele is egyezett az ígértbe. Csak mikor már elment a vevő a lóval, akkor nézte meg a százkoronást az öreg Pusztai s ijedten látta, hogy biz az csak pusztai reklám 100 koronás, amilyenekkel a közelmúltban több egyént csaptak be. Szomorú esetről jelentést tett a rendőrségnek, melynek sikerült a vevő egyik kompanistáját Barna Demeter köröstarjánai lakos személyében elcsipni. Barna tagadásban van s az egész esetről semmit sem akar tudni, de azért a hűvösre került.

* **Berettyóba fult gyermek.** Zsáka községben tegnapelőtt délelőtt Szála József 12 éves gyermek az ott folyó Berettyó vizébe ment fürödni. A sok esőzés következtében megáradt viz a meder mélységét megváltoztatta s így a gyermek teljesen tájékozatlan volt a folyóban. Rövid uszás közben, mikor elfáradva le akart állni, lába nem érte a talajt, elveszítette lélekjelenlétét s a víz alá bukkott. A partonlévők látták a gyermek eltűnését, azonban azt hitték, hogy akarattal bukkott le a víz alá s azért nem siettek segítségére. A gyermek szerencsétlensége csak este lett nyilvánvaló, amikor a szülék indultak keresésére s megtudták, hogy fürödni látták. Ezután már kétségtelen volt, hogy a gyermek a folyónak lett áldozata. Az esetről értesítették a csendőrséget is, mely tegnap a szerencsétlenség után 24 órával, kifogta a hullát Csökmő határában.

* **Öngyilkosság.** Nagybárádi tudósítónk jelenti hogy ott tegnap délután Petrász Márton erdőmunkás felakasztotta magát. Az öngyilkos ember tettét az erdőben követte el, mikor társai távol voltak tőle. A megtartott vizsgálat során minden körülmény arra vallott, hogy Petrász nem lett büntény áldozata, miért is a vizsgálat tovább folytatása fölöslegessé lett.

* **A fürdés áldozata.** Széll Sándor csatári földmives tegnapelőtt, vasárnap este 8 óra tájban Kelemen Lajos társával Nagyváradon, a városligeti vasuti kutház mellett a Körözsre ment fürödni. A legutóbbi áradás itt is megváltoztatta a víz folyását s mély gödröt vájt a kavics mederben. A két napszámos ember vígan élvezte a hűs habokat s mindég beljebb jutottak a vízben, míg egyszerre a sebes folyás mindkettőt elcsapta. A szegény emberek nem tudtak uszni s így kétségbeesetten küzdtek a mély vízben. Kelemen Lajosnak sikerült valami nehezen kievickélni a vízből. Széll Sándort azonban tovább sodorta, míg elűnt. A szomszédos uszodában többen fürödtek, de mire Kelemen segítségül hívta őket, már nem látták sehol a szerencsétlen embert. Később a rendőrségnél is bejelentették a szerencsétlenséget s Zilahy Antal tb. rendőrbiztos több rendőrrel kiment a helyszínére, de minden kutatás eredménytelen maradt. Valószínű, hogy hullája az uszoda alá került s ott tenakadt. Széll Sándor 30 éves, nős volt s egy kis

árvát hagyott. Ezelőtt vincelléreskedett, de utóbb hegyi munkás volt; az e múlt héten Grósz Béla szőlőjében dolgozott s e hétre Sz. Kocsis Ferenc szőlőjébe szegődött napszámosnak. A rendőrség megkereste a partmenti csendőrsöket és előjáróságokat, hogy ha Széll hulláját valahol partra vetné a víz, arról sürgős értesítést küldjenek. Jó lenne, ha addig is, míg gondoskodik a város a már régen nélkülözött ingyen uszodáról, a rendőrség szigorubban ügyelne fel a szabad fürdőzésre.

* **A mezőkeresztesiek vásárja.** Mezőkeresztes községnek jelenleg két országos vásárja van évenként. A község előjárósága most évenként négy országos vásár engedélyezéseért akar folyamodni s ennek előkészítéséül a többiek között Nagyvárad város véleményét is kéri, hogy nem lenne-e kifogása.

* **Arató sztrájk a megyében.** A legelső arató sztrájk már kiűtött Biharmegyében. A Keppich testvérek hosszupályai uradalmában a szerződött aratók az aratási előmunkálatot: a bükkönyvágást megtagadták. A főszolgabíró a helyszínen jun. 22-én megjelent s megkezdte a békéltetési tárgyalásokat, amelynek azonban még eddig semmi pozitív eredménye nincsen. Valószínűleg azonban a sztrájk békésen fog véget érni, mert az aratóknak adott tengeriföldet már megkapták s azt aligha hagyják ott a tulajdonosnak.

* **Kutba fult gyermek.** Almaszegről jelentik, hogy ott tegnap Kullás József jómodu gazdálkodónak Mátyás nevű fia a kutba fulladt. A megtartott vizsgálat során nem lehetett megállapítani, hogy kit terhel a gondatlanság, miért is a vizsgálatot folytatják.

* **Dolgoznak a zsebtolvajok.** Lopás a pályudvaron. Strausz Jakab tegnap délelőtt egyik nőrokonát kísérte ki az állomáshoz s a pénztárnál részére megváltotta a jegyet. Rokona távozásakor Strausz vissza akart térni a városba s ekkor vette észre, hogy zsebéből 700 koronát tartalmazó pénztárcája eltűnt. Az esetről azonnal jelentést tett a káros a rendőrségnek. — *A piacon.* Lippe Henrik mérnök neje panaszt tett a rendőrségnek, hogy tegnap délelőtt mikor a Nagypiac téren az edény árusok között járt, valaki kilopta pénztárcáját, melyben 55—56 korona pénz varrótű, 4 darab kulcs és 2 drb. csomag feladó vevény volt. Az ismeretlen tolvajok kézrekerítése iránt a rendőrség megindította az eljárást.

* **Szemlén.** Egy nagyváradai postatiszt most fejezte be a vidéki postaügynökségek szemléljét. Utközben történt meg vele az alábbi eset. A megye egyik világ falujában, hol a postamesternek ép át kellett mennie, a legnadrágosabb ember volt a vendéglős, aki mellesleg mondva — elit vallásu még pedig a javából. A postatiszt megéhezvén, ide tért be és ebédet rendelt. A magasrangu vendég láttára Záli előkereste a ládafiából a már oly régen őrzött szalámit, hogy addig is mig az ebéd elkészül, a postatiszt bolondithassa gyomrát. Megfelelő orr és száj fintorgatások után jó időre az első falat lement, mire az ebéd készen lett. A menü ismeretlen előttünk, de az volt a postatiszt előtt is, aki a legjobb akarattal sem tudott abból két falatnál többet elkölteni. Éhes volt s kénytelen volt saját elemőzsiájához folyamodni. A táskából jó paprtkás szálonát keresett elő s kitűnő étvágygyal fogyasztotta el. Természetesen a korcsmáros tányérján és a korcsmáros késével. Ebédután kérte a postatiszt a számlát. Mesés számla volt, ehez képest egy váradai pincér számlája egyszerűen cipőkencős.

— Fizetni tetszik összesen 8 korona és 20 fillért,

— Ez nagyon borsos. Aztán miért számít 8 koronát?

— Khérem! Thessék utánam számolni.

A két tál étel	2 K — fill.
Egy khés	50 „
Egy khanál	50 „
Egy pohár	20 „
Egy tányér	50 „
Egy abrosz	4 „ —
Egy villa	50 „

Összesen: 8 K 20 fill.

— De én nem ettem ezeket meg.

— Az mindegy itt khoser kiszolgálás van és tetszett enni threflit. Be thetszett threflizni az edényeket. Ez nekem kár. Én nem eszem belüle, a pharaszlok meg a mezön esznek a markukból, ezeket khi nem dokhatok. Thetszik látni itt fhizetni kell.

És a postatiszt fizetett.

* **Névváltoztatás.** Grósz Jenő püspök-ladányi illetőségű bárándi lakos nevét belügyminiszteri engedéllyel Nagy-*ra* változtatta.

* **Nyilvános számadás.** A biharmegyei és nagyváradai nőegylet által a f. évi jun. hó 16-án a Rhédey-kertben rendezett néptűnne, mely bevétel volt összesen 1333 kor. 86 fill., amelyből a 444 kor. 86 fillért tevő kiadásokat levonva, a jótékony célra maradt 889 korona. A bevételekben foglaltatnak a következő feülfizetések is: Marbeli János 2, Balázsházné 10, Hranyczký Károlyné 4, Olasz Béláné 2, Hlatky Endréné 5, Grócz Béla 50, Karácsonyi János 20, Bunyitay Vincze 3, Lalkovits Pál 2, Villamos vasut társulat 10, László malom 10, Némethy Gyula 2, Rádi Ödönne 6, Ardelean Justinné 4, Lukács Gyuláné 3, Emődi 5, Moskorits Adolf 5, Löbl Henrik 5, Léderer-gyár 5, Bundala 10, Huttenreiter Ida 2, Dus Lászlóné 8, Schlauch Jozefia 5, S I Ferencné 6, Ravazdy Lajosné 3, Barna Jenő 2, Tuka nővérek 4 koronát, Öttömöliné 60 fill., Vidovics Béla 2, özv Krügerne 2, Imre Lajosné 2, Reismann Mórné 2, Keller Iloná 3, N. N. 120, Krausz Samuné 20, és Szamzenka Ernő 5 koronát. Az itt megnevezettek, valamint azoknak, akik szive ek voltak az ünnepélyen elárusított étel és italneműket, virágokat és más egyebet adományozni és általában mindazoknak, akik az ünnepélyen személyesen megjelentek és ez által az ünnepély sikerét előmozdították, az egylet elnöksége hálás köszönetét nyilvánítja. Elismerését és köszönetét nyilvánítja azoknak az urasszonyoknak és urleányoknak is, akik az ünnepély rendezésében részt vettek és a jótékony cél érdekében az ünnepélyen tanúsított tevékenységük által a szép siker elérésére hathatósan közreműködtek. — *Az egylet elnöksége.*

x **Benkő sorjegye bankó!** Azon nagy nyerevény kimutatás, amellyel a Benkő Bank Budapest, Andrassy-ut 60. rendelkezik, ma ismét egy főnyereménnyel gyarapodott. A Benkő Bank nyolc szerencsés vevő nyerték a második osztály legnagyobb főnyereményét 70.000 koronát a 108915. számra.

EGYESÜLETEK.

A Népmvelési-egylet közgyűlése. A biharmegyei Népmvelési-egylet vasárnap, június 23-án délelőtt 11 órakor tartotta évi közgyűlését. A tagok nagy számmal voltak jelen, köztük Fetsler Antal felsz. püspök. Sáros Orbán elnökölt. Az évi zárszámadást és költségvetést elfogadták s a kezelőknek a felmentvényt megadták. Az egyesület pénztárnokául egyhangulag Számborovszky Rezső tanítót választották meg. Dr. Kovács S. János indítványt tett egy népmvelési intézmény létesítése iránt, a szociális szakosztály mintájára. Az indítványt egyhangulag elfogadták. A közgyűlés táviratilag üdvözölte gróf Apponyi Albert kultuszminisztert a tanítói fizetésekről alkotott törvény meghozatala alkalmából. Végül Sáros Orbán bucsuzott el az egylet tagjaitól, mivel elköltözött Nagyváradról s így utóljára elnökölt az egyesületben.

A kath. kör ülése. A nagyváradai kath. kör választmánya ma kedden, június hó 25-én délután fél 6 órakor rendkívüli ülést tart. Az ülésen az építendő új helyiség ügyét és Szent László király napjának megünneplését tárgyalják.

TANÜGY.

Az első vizsgálat a berettyóújfalui róm. kath. elemi iskolában. Június hó 19-én és 22-én volt a berettyóújfalui r. kath. iskolában az első évf. vizsgálat. Dacára annak, hogy a kezdet nagyon sok nehézségeit kellett leküzdeni, az évvégi eredmény igen szép, sőt meglepő volt. Az egybegyűlt nagyszámú közönség meglepedését nyilvánította dr. Tóth Lajos plebános és Székely Lajos tanító előtt, kiknek rövid idei itteni működését igen szép siker koronázta. Június 22-én délután jól sikerült juniálissal zárták le az iskolaévet.

TÁVIRATOK.

Pikler elbukott.

Budapest, június 24. Az egyetemi tanács ma döntött a jogi kar dékáni tiszte felől. Leadták összesen 10 szavazatot. Ebből Csasádnak esett 7 szavazat, két szavazólap üres volt és Pikler csak egy szavazatot kapott. Hiába volt tehát az érdekeltek hangulatkeltése, Pikler elbukott a jogi kar dékáni tiszte felől.

Vajda Sándor ügye.

Budapest, június 24. A mentelmi bizottság ma délután 5 órakor Gaál Sándor elnöklésével ülést tartott, amelyen Vajda Sándor mentelmi ügyét tárgyalta. A bizottság a mai ülésén több képviselőt hallgatott ki, kik a nemzetiségiek kivételével azt vallották, hogy szándékuk csupán Vajdának a képviselőházból való bántatlan eltávolítása volt. A tárgyalást holnap folytatja a bizottság.

Magyar birtok német kézen.

Szombathely, június 24. Thyssen Henrik németországi nagyiparos, a világhírű Thyssen ház birtokosa, megvette közel 3 millióért Szajbely Gyula udv. tan. a várkastélyt és birtokot.

IPARÜGYEK.

Az ipartestületi előljárási ülése.

A nagyváradai ipartestület előljárási ülése ma délután Bertsey György elnöklésével f. hó 20-án tartotta meg. Első sorban az április havi ülésről felvett jegyzőkönyv terjesztett elő, melyet tudomásul vettek; következett az elnöki jelentés, melyből kiemeljük a következőket:

Az elnök tudomásul adván, hogy az új munkásbiztosító törvény már a jövő hó elsején életbe lép, de az új törvény életbeléptével megszűnő ipartestületi betegsegélyző pénztár átadása tárgyában, az erre illetékes hatóságtól ez ideig semmi intézkedés nem történt, ezért — az idő rövidségére való tekintetből — kéri az elnök az előljárási ülést, hogy az átmeneti intézkedéseknél szükségessé váló teendők megtételére őt hatalmazza fel; jelenti továbbá az elnök, hogy dr. Altmann Jakab, az ipartestületi betegsegélyző pénztár főorvosa kinyilatkoztatta, hogy a menházban levő aggodat, amint eddig,

ugy ezután is díjtalanul látja el az esetleg szükségessé váló orvosi kezeléssel. A betegsegélyző pénztár vonatkozó intézkedések megtételére az elnök felhatalmaztatott, dr. Altmann Jakab nyilatkozatát pedig jegyzőkönyvi köszönettel vette tudomásul az előljárási ülést és hálája jeléül eddigi önzetlen működéséért dr. Altmann részére 200 koronát egyhangulag megszavazott.

Előterjesztett a május havi pénztári jelentés, mely szerint április hó március 4230 K 53 f., május hóban bevétel 3354 K 35 f., kiadás 3261 K, május hó végén maradt 4323 K 88 f. — Tudomásul vétetett.

Az elnök jelentette, hogy dr. Halász Lajos orsz. orsz. képviselő az ipartörvény revíziója tárgyában a keresk. minisztert meginterpellálta. Az előljárási ülést nagy lelkesedéssel vette tudomásul a jelentést s az összmunkásság érdekében tett ténykedéséért, emelkedett hangulatban Halász Lajosnak jegyzőkönyvileg köszönetet szavazott.

A Pécsen f. évi aug. 19—21. napján tartandó ipartestületi kongresszusra az előljárási ülést a nagyváradai ipartestület, illetve iparosság képviselőiben Bertsey György elnököt, Óváry Lajos alelnököt, Szilárdy Ernő, Tátray Sándor, Sztarill Fereac és Lebovits Rudolf előljárási ülést küldötte ki. — Farkas András aggiparosa menházba felvételre; az elnöknek az előljárási ülést 6 heti szabadságidőt adott. Több kisebb ügy elintézése után az ülést véget ért.

MULATSÁG.

Nyári táncestély a kath. legényegyletben.

A Nagyváradai Katholikus Legényegylet máris egybekötött táncestélyéről ad hírt a krónikás tolla. És érdemes a feljegyzésre megörökítésre annál is inkább, mert az ötletes leleményes derék rendezőség megmutatta, hogy nyári mulatságot is lehet otthon rendezni, nem kell a szabadba kimenni, mert az egylet helyiségének falait úgy felöltötték, hogy még az erdők madarait is megtévesztették volna. Igaz, ezért hálás köszönet illeti a püspökségi erdészetet, honnan az egylet a szép lombokat kapta.

A helybeli iparosságnak alkalmas találkozó estén szép műsorban volt a hallgatóságnak része. Magát az összejevetelt nyári helyisége javára rendezte az egyesület. A jelen voltak nagyszámú mutatja az est szép sikerét. Alább közöljük a műsort, a jelen voltak névsorát valamint az egyesület elszámolását és köszönetét a jótékony adományokért.

Az estélynek pompás kis műsora volt.

1. Vadászok hazatérte. Négyes férfikar. Rossini »Tell Vilmos« dalművéből átírta Huszár László. Nagy figyelem közt énekelte az egyesület férfikara.

2. A halász és az aranyhal. Tompa Mihály szép elbeszélő költeménye sok szorgalmat kívánt szavalójától, melynek Rozgonyi János derékasan meg is felelt.

3. Nyári este. Solo quartett, dr. Horváth Akostól. Utána vig darab: Ica-cica palacsinta. Énekeltek: Karkusz Sándor, Galló János, Szabó József, Szász István még pedig ritka pontossággal, miáltal énekük nagy élvezetet nyújtott.

4. A légy. Vig monolog. Hevesi Józseftől. Nagy hévvel s kacagó mimikával előadta Szász István.

5. Volt nekem egy szép szeretőm. Feketehegyi emlék, szomorú dal. Férfikarra átírta Méder Mihály. Az egyesület férfikara ebben a darabban is kitett magáért. Végül jött a Tót táncmester, vig monolog. Gabányi Árpádtól. A közönség nagy tetszése mellett adta elő Galló János e monológot, ki hasonló vig darabokban már több ízben ügyeskedett.

A szép és figyelmes közönség hálás is volt a szereplők iránt s sűrű, lelkes tapsokkal honorálta őket.

Jelen voltak:

Asszonyok: Keresztesy Józsefné, Henn Jánosné, Kudar Józsefné, öz. Varga Lajosné, Bakos Sándorné, Oláh Lajosné, Nagy Lajosné, Lipcsey Józsefné, Szabó Jánosné, Harsányi Józsefné, Fazekas Lajosné, Wagner Mihályné, Iványi Istvánné, Grenő István, Telegdy Sándorné, Buzás Sándorné, Nagy Eduardné, Demkó Péterné, Szücs Lajosné, Csallár Lajosné, Csabai Jánosné, Kovács Lászlóné, Kálnoky Ferencné, Szalay Mihályné, Gugner Lajosné, Szabó Károlyné, Pap Györgyné, Oláh Józsefné, Babu Jánosné Kalinovits Nándorné.

Leányok: Keresztesy Gizella és Erzsike, Henn Piroska, Kudar Mariska, Huszár Annuska, Bakos Juliska, Oláh Margitka, Nagy Erzsike*, Lipcsey Irénke, Szabó Juliska, Poovics Juliska, Harsányi Ilonka, Fazekas Rózsika, Horváth Annuska és Lujzika, Iványi Ilonka, Grenő Juliska, Telegdy Etelka, Buzás Juliska, Nagy Mariska és Juliska, Demkó Mariska, Kovács Mariska, Csallár Mariska, Csabay Erzsike, Kovács Terike, Kálnoky Erzsike és Rózsika, Szalay Margitka, Gugner Piroska, Szabó Mariska és Rózsika, Pap Rózsika és Juliska, Oláh Etelka és Jolánka, Babu Mariska.

A katolikus legényegylet nyári helyisége javára rendezett és műsorral egybekötött nyári táncestély nemes céljára felülfizetések és adományok is történtek, melyekért hálás köszönet mond az egyesület s egyszersmint nyilvánosan nyugtázza a következőkben:

Dr. Szmrecsányi Pál megyés püspök és fővédő küldött 50 koronát, továbbá felülfizettek: öz. Balogh Károlyné és Wagner Mihály 2—2 koronát, N. N. 1 kor. 50 fillért, Henn János 1 koronát, Telegdy Sándorné, Iványi Istvánné és Csabay Jánosné 50—50 fillért.

Igazságszolgáltatás.

A gyilkos vő.

Bár János kebesdi ember, hogy öreg napjaira neki és feleségének nyugodt élete legyen, még 1896. évben fele ingatlanát vejére, Herman Jánosra ruházta át. A belényesi telekkönyvi hatóság azonban az egész ingatlan vagyonát Herman János tulajdonául kebelezte. Csak jóval később jutott tudomására a dolog Bár Jánosnak és abban a hiedelemben, hogy annak oka veje csalafintasága lehetett, szemrehányást tett miatta vejének. Ez idő óta sűrű volt a szóváltás Bár János és veje között és Bár János nem szűnt meg panaszkodni a veje rossz bánásmódja miatt. Hogy egész vagyonát elvették, arról panaszt tett a község előljárási ülést, mely felhívta Hermann Jánost a félvagyon békés visszaszállására, de Hermann hallani sem akart róla. Az öreg Bár erre kijelentette, hogy ügyvédet fogad és kiperli az egész vagyonból a vejét. Járt is pénz után, hogy utiköltsége legyen belényesbe és már a határnapot is megjölte, amelyen ügyvéd kezébe adja az ügyét. Azonban ez évi január hó 14-én este 7—8 óra között Bár Jánost a korcsmából hazamenet valaki fejszével lesujtotta a Blázs Vaszali üres telkén. Az áldozat néhány perc alatt ott halt meg a helyszínen. A sötét büntetés elkövetésének szemtanuja nem volt, de a hogy másnap vérben fagyva megtalálták a havon Bár János hulláját, a falu gyanúja menten Hermann Jánosra, az áldozat vejére irányult. A nyomozás ebben az irányban megindult és Hermann Jánost a csendőrség súlyos gyanúkok alapján letartóztatta.

Tegnap kezdődött ennek a nagy bűnügynek három napra tervezett tárgyalása a nagyváradai esküdtbírósi elött Hermann János azzal van vádolva, hogy Bár Jánost előre meg-

fontolt szándékkal megölte. Ez a gyilkosság vádja, amelynek kötélmélt a büntetése. A fő-tárgyaláson Csulyok Béla dr elnökölt, szavazó-bírák: Korn Lajos és Vámosy Mihály. Az ügyész: dr Baróthy Pál. A vádlottat dr Schönsweig Béla, belényesi ügyvéd védi.

A fő-tárgyaláson a vádlott megmaradt ta-gadása mellett. Nem akar tudni semmiről semmit és azzal védekezik, hogy az nap kinn se volt a házból.

A vádlottnak ezt a védekezését azonban a feleségének és más két tanúnak a vallomása cáfolta meg. A vádlott felesége azt vallotta, hogy Hermann János, a férje az nap kinn volt az erdőn lovaival. Sőt a másik két tanu látta a vádlottat ólálkodni, leskelődni a faluban este.

E tanúk egyike még köszönt is neki és hogy nem fogadta, megnézte, ki az, aki nem fogadja a tisztességes köszönést és ekkor felismerte vádlottat, akinek a karjára mintha fejsze lett volna akasztva. A vádlott bűnössége mellett azonban legjobban az a körülmény szól, hogy bocskora tökéletesen beleillett a hullá körül talált emberi lábnyomokba, még a bocskor két foltjának helyét is tisztára felismerték a lábnyomokban; meg aztán a vádlottnál egy pár véres kesztyűt talált a nyomozó csendőr és fejszéje nyelének csorba helyére oda illett a halott körül talált fejszenyel szilánkok.

A fő-tárgyalásra 34 tanu van megidézve, kihallgatják azonkívül a törvényszék szakértő orvosait s így a mai napra az ítélet alig várható.

Rendes Szidor ügye a kir. táblán.

Rendes Szidort, a Royal-kávéház volt bérletjét a kir. törvényszék Sattler Zsigmond ékszerész tejjelentésére, váltóhamisításért 7 havi fogház-büntetésre ítélte. Felebbezés folytán az ügy a táblához került, mely tegnap tartotta meg a felebbezési fő-tárgyalást benne. A kir. ítélőtábla mellőzte a védelemnek a bizonyítás kiegészítése tárgyában tett indítványát, de hivatalból kihallgatta újra a sértettet, Sattler Zsigmond ékszerészt, akinek vallomása tévesen került bele a törvényszéki fő-tárgyalás jegyzőkönyvébe. A bűnygyben ítéletét ma délelőtt fél 9 órakor hirdeti ki a kir. ítélőtábla.

KÖZGAZDASÁG

A gabonatözsde határídeje.

Budapest, június 24.

Buza okt.	50 kilogrammonként	10.21
Rozs okt.	— — — — —	8.32
Zab okt. re	— — — — —	7.27
Tengeri májusra	— — — — —	5.83
Tengeri jul.	— — — — —	5.91

Értéktözsde.

Budapest, június 24.

Oszták hitelrészvény	— — —	651.50
Magyar hitelrészvény	— — —	752.54
Leszámitoló bank	— — —	496.50
Rumunurányi	— — —	540.—
Oszták-m. államvasuti részvény	— — —	668.—
Közuti vasut	— — —	545.50
Városi villamos vasut	— — —	294.50

Hivatalos árfolyamok.

budapesti aru- és értéktözsde 1907 június 24-én.	
Magyar aranyjárdék 4%	110.85
Magyar koronajárdék 4%	93.35
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	82.38
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	93.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	95.50
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcsön	191.—
Tisza szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	144.—
Oszták járadék papírban	97.25
Oszták járadék ezüstben	99.—
Oszták járadék aranyban	116.—
Oszták korona járadék	97.25
1860. oszt. államsorsjegyek	150.—

Oszták-magyar bankrészvény	— — —	17.65
Magyar hitelbank részvény	— — —	751.50
Oszták hitelbank intézeti részvény	— — —	651.25
Oszták-magyar államvasuti részvény	— — —	668.—
20 frankos frankos (Napolendor)	— — —	19.17
Német birodalmi márka	— — —	117.82
London vista	— — —	241.—
Páris vista a	— — —	95.82
20 márkás arany	— — —	23.53

Tűzfadugványok Berettyóújfalunak.

A háziipar fejlesztése végett Berettyóújfalunak a múlt évben kérelemmel járult a földművelés-ügyi miniszterhez, hogy a község tulajdonát képező 2 hold terület tűzfa teleppé leendő átalakítása végett adjon a miniszter megfelelő tűzfadugványt a községnek. A miniszter tegnap küldte meg intézkedését a kérelemre. A miniszter a kérelmet az idén nem teljesíti, mivel a község nem küldte fel megfelelő időben a talajforgatási bizonyítványt. A jövő évre azonban megígérte, hogy 100000 drb. tűzfadugványt fog adni a községnek 200 korona talajforgatási díjjal egyetemben.

A fogyasztási szövetkezet közgyűlése. A nagyváradai tisztviselők fogyasztási szövetkezte tegnap dr. Pácz Sándor elnökölete alatt rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a tagok szép számmal jelentek meg. Ez a közgyűlés jóváhagyólag vette tudomásul az igazgatóságnak azt az intézkedését, hogy a szövetkezet részére új üzlethelyiséget bérelt s ebben a üzlethelyiségben a szövetkezet a nagy közönség részére is megnyitja üzletét, de csak készpénztetés mellett. Ennek megfelelőleg egyhangulag elfogadták a javaslat alapszabály-módosításokat. Az új helyiségben a szövetkezet augusztus folyamán költözik be; mint már jeleztük, az új helyiség a Rákóczi utcán, az Öváry-palotában, a jelenlegi Gáll József-féle üzletben lesz.

REGÉNYCSARNOK.

Művészelet.

Irta: Kraszevszkij A. N.

— Oroszból. —

64.

Olykor türelmetlenül nyöszörgött a kis Maschenka és parányi kacsóival a takarót ráncigálta, ama gyötrelmes, szemrehányó tekintettel nézve szüleire, mellyel kicsi gyermekek könnyebbülést s fájdalmaik megszüntetését követelik környezetüktől.

Mért nem segítettek rajta? Mért kell annyit szenvednie? kérdék a nagy, lázas szemek. És Natália, ki máskor a legodaadóbb, leggyöngédebb anyja volt, mindezt fáradtan; szinte közömbösen nézte, mint oly emberek, kiknek szívét valami erejüket felülmúló kétségbeesés fagyasztotta meg s nem fogékonyak többé újabb fájdalom iránt. Alig rettegett a fe-nyezetett kicsi életért.

Igen! — gondola — Maschenka, az elbá-juló, ennivaló kicsi Maschenka meg fog halni, az a kicsi jószág, melynek annyira tudott volt örülni. Gerle-nevetését, még mint valami távol-visszhangot, emlékezetében hallotta. Igen, Maschenka meg fog halni! És mért ne hal meg? Hisz jobb neki, ha most hal meg, mielőtt megismerte azokat a nagy fájdalmakat, melyek édes anyja szívét összeperzselték, megsemmisítették. Igen, meg fog halni és Natália a gyermek halvány kis arca mellé fogja lehaj-tani fáradt fejét és szinte el fog szunnyadni, — pihenni — feledni — örökre!

Ha Maschenka meghal — Natáliának nincs több kötelessége! — Kolja! — Ah, Kolja utat tör magának a világban — az fér!

Maschenka azonban nem akart meghalni; tetszett neki ez a világ, jó dolga volt benne s nem akarta otthagyni.

A láz nőttön nőtt; a gyermek mind nyug-talanabbul hánykolódott a bölcsőben. A har-madik nap estéjén, az orvos, egy okos, előre-látó ügyes háziorvos, ki egy párisi specialista-val egyetemben közdött a halállal, a kis Ma-schenka életéért, — mondom a harmadik nap-estéjén kijelenté, hogy valószínűleg éjjel fog be-állani a válság. Hatkor reggel újból megnézi a gyermeket.

Igaz, nagyon komoran mondta ezt. Lensky kísérté ki s mire visszatért a betegszobába, arckifejezése az eddiginél is komorabb volt.

A kicsike egyre nyugtalanabb lón — nem volt maradása ringó bölcsőjében. Mind gyak-rabban emelkedett fel kicsi felsőteste s nyöszö-rögve tárta ki forró kicsi karjait. Natália meleg paplanokba burkolta a kis beteget és ölébe-vette, de itt sem tudott megmaradni, hányko-lódott, sirt, köhögött. Érezte szegényke, hogy anyja nem oly teljes odaadással van mellette, mint máskor. Csaknem bosszusan fordult el tőle és karjait kéréleg nyujtotta apja felé.

Lensky kapta hát ölébe; a meleg burko-latot még erősebben apró tagjai köré tekerte és ezer dédelgetéssel nyugalomba ringatta. A gyermek elcsendesült és látható gyönyörűséggel simult apja széles melléhez!

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyváradai középiskolai Internátus.

Nagyváradon, a Tisza Kálmán téri Elek-féle házban (9. sz.) folyó évi szeptember hó 1-én

gimnáziumi, reáliskolai, felső kereskedelmi és polgári iskolai tanulók részére

az internátusban a második évfolyam nyílik meg.

Egyenkénti tanítás nevelő tanárok vezetése és ellenőrzése mellett. Szigorú korrepetálás és naponkénti kihallgatás a feladott leckékből.

Az intézet a város legegészségesebb helyén fekszik, közel a tanintézetekhez.

Bő tájékoztatást kívánatra ingyen küld az intézet tulajdonosa és vezetője, a kivel értekez-hetni lehet naponként 9-től 12-ig

Nagyvárad, 1907. június 14.

Dénes Pál,

intézettulajdonos és igazgató.

Nagyvárad CABARET

a Bazar
kerthelyiségében
kedvezőtlen
idő esetén az
étteremben.

Naponta
új műsor.

Ferenczy Mata

csodagyermek

Ferenczy

Józsefné

színművész

Ma színpadra kerül

Liptai Károly

bohózata

a Cseléd

sztrájk.

Kezdeté fél 9-kor.

Meghívó.

A »Magyar Takarékszövetkezet«
tisztelt üzletrész jegyzői az **1907. június hó 30-án, vasárnap délelőtt 11 órakor** Nagyváradon, a Magyar Bank részvénytársaság tanácskozó termében (Rákóczi (Fő)-utca 2. sz. I. emelet) tartandó

alakuló közgyűlésre

meghivatnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az alapszabályok megállapítása.
2. A szövetkezet megalakulásának kimondása.
3. Szövetkezeti elnök, alelnök, az igazgató-tanács és felügyelő-bizottság választása.
4. Esetleges indítványok.

Az alapítók.

HIRDETESEK

jutányos árban felvétetnek a

„TISZÁNTÚL”

kiadóhivatalában.

Tüzifa eladási hirdetmény.

A nagyvárad i. sz. püspökségi uradalom alább megnevezett vágásaiban következő tűzifa-anyag kerül eladásra:

A somogyuzsopai 1907. évi vágásból mintegy

1220 öl cserhasáb

490 öl bükkhasáb
194 öl gyertyánhasáb
53 öl tölgyhasáb
235 öl vegyes dorong

A magyargyepesi 1907. évi vágásból mintegy:

700 öl cserhasáb

71 öl vegyes cserhasáb
276 öl I. oszt. dorong
171 öl II. oszt. dorong

Az oláhgyepesi 1907. évi vágásból mintegy:

220 öl bükkhasáb

164 öl vegyes hasáb
220 öl vegyes dorong tűzifa, venni szándékozók ajánlataikat f. évi július hó 1-ig az uradalom jószágigazgatóságához adják be.

Nagyvárad, 1907. július 24-én.

Uradalmi jószágigazgatóság.

Vizsgai

jutalomkönyvek

a legnagyobb választékban kaphatók

Sebő Imre

==== könyv- és papir-kereskedésében, ====

NAGYVÁRADON.

Lukács Aladár

elsőrangú kalap-, fehérmű- és uri-

divat üzlete

Nagyvárad, Fő-utca.

Telefon 516.

Legjobbak

a

Moskovits

cipők.

Kossuth-utca 5.

Központi Takarékpénztár Nagyváradon.

Alaptőke 1,000.000 korona.

Telefon szám 443.

Felhívás!

Az 1907. évi június 2-án tartott rendkívüli közgyűlésünk 5000 drb 200 kor. névértékű új részvény kibocsátása által intézetünk alaptőkéjének két millió koronára leendő felemelését harározta el.

Ezen új 5000 drb részvény átvételére a régi részvényesek **elővételi joggal bírnak** olyformán, hogy minden régi részvényre egy új részvény a megállapított 212 korona árban részükre tentartatik. E vételárban a kiállítási díj és illeték már belefoglaltatik.

Az új részvények vételára után a folyó 1907. évi július 1-től a befizetés napjáig 6%-os kamat fizetendő, ennek ellenében az új részvények az üzleteredményben 1907. év július 1-től kezdve részesednek. A július 1-ig történő befizetések után a takarékpénztár 5% kamatot térít meg.

Ezen közgyűlési határozat folytán felhívjuk t. részvényeseinket, hogy az új részvényekre elővételi jogukat bezárólag f. évi **július 15-ig** gyakorolják ugyanakkor a régi részvényeket az elővételi jog gyakorlására vonatkozó lebélyegzés végett pénztárunknál bemutatni sziveskedjenek.

A befizetések 1907. november 1-ig tetszés szerinti részletekben teljesíthetők, azonban az elővételi jog gyakorlásánál részvényenként 52 korona fizetendő.

A befizetésekről ideiglenes igazolványok adatnak ki. Ezen ideiglenes igazolványok névre szóló részvényekre és ezzel kapcsolatosan a 200 K. n. é. részvényeknek 400 K. n. é. részvényekre való kicsesrelésére vonatkozólag újabb felhívást fogunk annak idején közzétenni.

Az új részvények befizetésére vonatkozólag érvényben maradnak alapszabályaink 10. §-ának a késedelmes befizetőkre vonatkozó intézkedése.

Nagyvárad, 1907. június 3.

Központi Takarékpénztár
Részvénytársaság Igazgatósága.

Alairási felhívás.

a »Magyar Takarékszövetkezet« első évtársulatába való belépésre.

Az évtársulat kezdődik 1907. évi július hó 1-én és tart 1910. évi június hó 30-ik napjáig. Mibelyt 1000 üzletrész jegyezve lesz, az évtársulat megalakul.

A szövetkezet célja: több apróbb betétek útján való takarékosagra buzdítani, a tagok esetleges hiteligényeit a legjutányosabban kielégíteni és az igénybe vett hitel visszafizetésére könnyű módot nyújtani.

A szövetkezet tagja lehet bárki, aki magát arra kötelezi, hogy a szövetkezet pénztárába három éven át hetenkint legalább 20 fillért befizet. A szövetkezet tagja a teljesített befizetések négyötöd részét minden kezes nélkül bármikor kölcsön veheti.

Egy üzletrész **hetenkint 20 fillér** befizetésére kötelez. Az alairás alkalmával az első heti részlet és minden üzletrész után 5 fillér üzleti költség fizetendő be.

A »Magyar Takarékszövetkezet« tagjai kényelmére azt az újítást hozza be, hogy a befizetések eszközlése céljából nem kell az intézet helyiségébe hétről-hétre feljönniök, am tetemes idővesztéssel jár, mert a szövetkezet (óvadék mellett alkalmazott) pénzbeszedője minden héten felkeresi a tagokat lakásukon, hogy a heti befizetés összegét átvegye s azt az alapszabályokban előírt módon nyugtázza.

Nagyváradon, 1907. évi június 1. napján.

A »Magyar Takarékszövetkezet« alapítói.

A szövetkezet a »MAGYAR BANK« r. t. helyiségében székel (Fő-utca, Bazár-épület.)

Alapít-
tatott
1882

Női divat — kosztüm-kelmék
Pouplin és grenadin

Minden darabon feltüntetve a szigorú szabott ár.

Vászon és damaszt
árak

Tele-
fon
413.

Minták vidékre bérmentve küldetnek

Leitner Márton
Szombaton zárva.

divatháza

Nagyvárad Zöldfa-utca 5. (Saját ház.)

megnyílt.

Kérjük a nagyérdemű közönség szives látogatását.

Férfi gyaolu kelmék gyári raktára.

Tele-
fon
413.

Sveici batist és vászon him-
zett ruhák és díszítési cikkek.

Eladás nagyban és kicsinben

Teljes menyasszonyi
kelengyék

Alapít-
tatott
1882.